

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 1403
Tarih : 06.08.2023

2859

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin* tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 21/07/2023

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Geçen hafta Milli Eğitim Bakanı'nın yaptığı açıklamada olduğu gibi karma okulların kız çocuklarının eğitime katılmasının önünde engel olduğu gerekçesiyle "kız okulları"nın açılmasına yönelik cinsiyetçi uygulamalar, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kız çocuklarının eğitim hakkını tehdit etmektedir. Hiçbir çocuk, ebeveynlerinin özel mülkiyetinde değildir. Devletin görevi çocukların eğitim haklarını hiçe sayan yetişkinlerin taleplerini karşılamak değil, her türlü ihmal ve istismarı saptayarak çocuk haklarını koruyucu ve tesis edici müdahalelerde bulunmak ve politikalar geliştirmektir.

Bu tür ayrımcı uygulamalar kız çocuklarının ve kadınların eğitime, istihdama, siyasete yani yaşamın her alanına katılımını kısıtlayacak büyük riskler barındırmakta ve kadınları ayrıştırılmış alanlara sıkıştırmanın adımlarını oluşturmaktadır. Toplumsal adaleti olumsuz yönde etkileyerek kadınların eşit haklara sahip olmasının önünde engel olan cinsiyet ayrımcılığı eğitimde eşitlik ilkesinin hayata geçirilebilmesi için cinsiyet ayrımcılığının tüm alanlarda son bulması gerekmektedir.

Son dönemde ivme kazanan uygulamalar, erkek iktidarın toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştirmeyi ve kadınları her alanda ikincilleştirmeyi hedeflediğinin göstergesidir. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde karma olan yurdun erkeklere tahsis edilmesi ve genç kadınların yaz ayında sokağa atılıp İstanbul'da barınma sorunuyla baş başa bırakılması bunun en net ve sert örneklerinden biridir. Barınma, ulaşım, iletişim, beslenme, eğitim gereçlerine erişim eğitim hakkına erişimin temel bileşenidir ve herhangi birinin sağlanamaması doğrudan eğitim hakkının ihlalidir.

Ekonomik krizin faturasını yeni vergi yükü ve harçlarla yoksul halkın sırtına yüklenmektedir. Üniversitelerin ikinci öğretimlerinde harçlara yüzde 63 zam yapılması, öğrenim ücretlerinin artırılması, eğitimde sosyal adaletin sağlanmasına zarar vererek toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmektedir.

AYM tarafından Öğretmenlik Meslek Kanunu'nda yapılan kısmi iptal kararı yetersizdir. Yönetmelikte yapılan değişiklikler, eğitimde kalite ve özgürlüklere zarar verecek niteliktedir.

Telafisi imkânsız sonuçlar doğuracak olan ve Anayasa'ya aykırı hükümler içeren Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun iptali ve Öğretmenlerin Statüsü Tavsiyesi'ni dikkate alan yeni bir yasanın eğitim sendikalarının doğrudan demokratik katılımı ile hazırlanması elzemdir.

Eğitim alanındaki temel sorunlardan biri de yine eşdeğer işe eşit ücret ilkesinin bakanlık tarafından benimsenmemesidir. Özel sektörde çalışan öğretmenlerin yaz ayıyla beraber yaşadıkları ekonomik sorunlar tırmanmaktadır. Eğitim emekçilerinin insanca yaşanacak ücret talebi ve çalışma koşullarının düzeltilmesi gerekliliği açık bir şekilde ortadadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, yayınladığı “2023 Yılı Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Özel Program ve Proje Uygulayan Eğitim Kurumlarına Öğretmen Atama ve Yönetici Görevlendirmesine İlişkin Kılavuz” ile “proje okulları”ndaki keyfi uygulamalardaki ısrarını bir kez daha kanıtlamıştır. Bakanlık, öğretmenlerin ve yöneticilerin atanmasında liyakati değil sadakati esas alarak, öğretmenleri sürgün edebilecek bir yetkiye sahip olmuştur. Bu atamalarda objektif ve hukuki kriterler yerine, Bakanlığın keyfi tercihleri ön plandadır. Bu uygulamalar hukuka uygun değildir ve eğitim sisteminde hakkaniyeti ve liyakati zedelemektedir. MEB, bu keyfi tutumundan vazgeçmelidir.

Bakanlık, çocukların işçileştirilmesi sorununu bizzat “stajyerlik” adı altında meşrulaştırmaya çalışmakta, bu durum başlı başına çocukların temel haklarının ihlal edilmesine yol açmaktadır. İçinde bulunduğumuz yaz aylarında binlerce çocuk çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Bu durum, çocukların eğitim hakkının engellenmesi, sağlıklı ve güvenli koşullarda büyüme imkanının yok edilmesi ve geleceğe dair umutların kısıtlanması anlamına gelmektedir. Çocukların işçileştirilmesinin önüne geçilmesi ve haklarının güvence altına alınması için acil ve etkili adımlar atılması şarttır.

Yıllardır üniversitelerde demokratik yönetim kurulları ve komiteleri devre dışı bırakılmakta, antidemokratik emellerle ele geçirilmekte, bağımsız araştırma ve kültür merkezleri lağvedilmekte ve yeni kurulan fakülte ve araştırma merkezleri siyasi iktidara bağlı öğretim üyeleri ile kadrolaştırılmaktadır. Boğaziçi Direnişi, tam da bu koşullarda akademik özgürlük, liyakate dayalı atama sisteminin korunması ve özerk, demokratik olarak işleyen bilginin özgür ortamda yeşermesini savunan kıymetli bir mücadele vermektedir.

Eğitim politikalarının ve uygulamalarının tamamı, çocuğun yüksek yararı ve eşitlik ilkesi temel alınarak belirlenmelidir. Eğitim anadilinde ve özgürlükçü, laik ve bilimsel bir içerikte yapılandırılmalı; bireye kendisini yetkinleştirme, özgürleştirme, kendini gerçekleştirme olanağını sunan bir anlayışla oluşturulmalı; yurttaşlar arasında dayanışmayı artıran ve paylaşıldıkça çoğalan bir değer olarak düzenlenmelidir. Tüm düzeylerinde demokratik, anadilinde ve ücretsiz eğitim esas olmalı; eğitim bu ülkenin tüm halklarına, dillerine, dinlerine, inançlarına, inancı olmayanlara, cinsiyetlerine ve cinsel yönelimlerine, yaşam tarzlarına, dünya görüşlerine eşit ve saygılı bir yaklaşıma sahip olmalıdır. Bu yaklaşım doğrultusunda, toplumsal cinsiyet eşitliğini, çocukların din ve inanç özgürlüğünü tehdit eden ve eğitimin laik olması gerekliliği ilkesini yok sayan tüm uygulamalar durdurulmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlık olarak eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması hedefi ile "kız okulları"nın açılmasını nasıl bağdaştırıyorsunuz? Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik edecek politikalarınız nelerdir?
2. Çocukların eğitim haklarını hiçe sayan yetişkinlere karşı nasıl önlemler alınmaktadır?
3. Bakanlığınız, devletin görevi olan çocuk haklarını koruyucu ve tesis edici müdahalelerde bulunarak eğitim haklarının ihlalini engellemek için ne gibi politikalar geliştirmeyi planlamaktadır?
4. Eğitimde cinsiyet ayrımcılığının tüm alanlarda son bulması için Bakanlığınızın planladığı adımlar nelerdir? Eğitim politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek amacıyla hangi önlemler alınmıştır?
5. Üniversitelerde antidemokratik uygulamaların önüne geçmek ve akademik özgürlüğü korumak için ne gibi düzenlemeler yapılacaktır?
6. Çocuk işçiliğinin önüne geçmek ve çocukların eğitim hakkının güvence altına alınması için acil ve etkili adımların atılması hakkında Bakanlığınızın planları nelerdir?
7. Eğitim emekçilerinin çalışma koşullarının düzeltilmesi, insanca yaşanacak ücret talebi ve eşdeğer işe eşit ücret ilkesinin benimsenmesi için bir planınız var mıdır?
8. Öğretmen atama ve yönetici görevlendirmelerinde liyakatin esas alınmasını sağlamak ve keyfi uygulamaların önüne geçmek için Bakanlığınızın almayı planladığı tedbirler nelerdir?
9. Öğretmenlik Meslek Kanunu ve Öğretmenlerin Statüsü Tavsiyesi çerçevesinde eğitimde kalite ve özgürlüklere zarar verebilecek nitelikteki yönetmelik değişiklikleri hakkında nasıl bir düzenleme yapılacaktır?
10. Eğitimde sosyal adaleti sağlamak ve toplumsal eşitsizlikleri engellemek için öğrenim ücretlerine yapılan yüksek zamlar geri alınacak mıdır?
11. Ülkemizde eğitimde anadilinde ve özgürlükçü, laik ve bilimsel bir içerik sunulmasını sağlamak için çin bir çalışmanız var mıdır?
12. Eğitim sisteminin, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve çocukların din ve inanç özgürlüğüne saygılı bir yaklaşıma sahip olacak şekilde yapılandırılması için bir çalışmanız var mıdır?